

پیام شب های قدر

آن شب، شبِ قدر را سحر کرد علی
با شوق وصال، ترک سر کرد علی
با زمزمه «فُزْتُ وَ رَّبِّ الْكَعْبَةِ»
از خاک به افلاک سفر کرد علی
کمر بند عزمت را برای مرگ محکم کن
که مرگ به دیدار تو خواهد آمد
و مرگ پریشانت نکند

آن هنگام که به حضورت خواهد رسید
... و این سرود، ترنم سحرگاه تو بود؛ سحرگاه شبی که تنها با سه
لقمه، افطار کردی و فرمودی: «دوست دارم گرسنه به دیدار خدا بروم»
حکایت غریبی است... غم های جهان به پیشواز دلم آمده اند. طوفانی در
راه است. بوی یتیمی در مشام جهان پیچیده است و آسمان، گرفته و
غمگین است.

حکایت غریبی است؟ حکایت مسجد، سحر، سجده و سجاده.
و غریب تر، قصه مظلومی است که صبورانه زیست و در آخرین سجده،
سرود رهایی سر داد، سرود «فُزْتُ وَ رَّبِّ الْكَعْبَةِ»

چگونگی ضربت خوردن حضرت علی(علیه السلام)

چگونگی ضربت خوردن حضرت علی(ع) در نوشته تاریخ نویسان پیشین
یکسان نیست. در حالی که طبری و ابن سعد و دیگران نوشته اند:
«چون حضرت علی(ع) از سائبانی که به مسجد می رسید، بیرون شد، ابن
ملجم او را ضربت زد.» یعقوبی که تاریخ او پیش از اینان نوشته شده
گوید: «پسر ملجم از سوراخی که در دیوار مسجد بود، شمشیر بر سر او
زد.» اما نوشته ابن اعثم که هم عصر طبری است، با نوشته آنان
مخالف است و با آنچه میان شیعیان مشهور است مطابق می باشد. وی
چنین می نویسد:

«پسر ملجم شمشیر خود را برداشت و به مسجد آمد و میان خفتگان
افتاد. علی(علیه السلام) اذان گفت و داخل مسجد شد و خفتگان را
بیدار می کرد، سپس به محراب رفت و ایستاد و نماز را آغاز کرد،
به رکوع، و سپس به سجده رفت. چون سر از سجده نخست برداشت، ابن
ملجم او را ضربت زد و ضربت او بر جای ضربتی که عمرو پسر عبدود در
جنگ خندق بدو زده بود آمد. ابن ملجم گریخت و علی در محراب افتاد
و مردم بانگ برآوردند امیرمؤمنان کشته شد.» (تاریخ ابن اعثم، ج

بلاذری به روایت خود از حسن بن بزيع آرد: «چون پسر ملجم او را ضربت زد گفت: فزت و رب الكعبة و آخرین سخن او این آیه بود. «و من ین عمل مثقال ذرة خیراً یره و من ین عمل مثقال ذرة شراً یره.»» (انساب الاشراف، ص 499)

برخی از ویژگی های سبک زندگی امیرمومنان(ع)

**پشتیبانی حق و سازش ناپذیری

از ویژگی های آن حضرت(ع)، نداشتن سازش با مخالفان حق و عدل و برخورداری از قاطعیت انقلابی در راه انجام وظیفه بود. خود آن حضرت(ع) می فرماید: به جان خودم سوگند، در نبرد با کسی که مخالفت حق کند و راه گمراهی پیش گیرد، نه مداهنه و سازش می کنم نه سستی. و در جایی دیگر می فرماید: در تمامی زندگی من، نقطه سیاهی نیست تا عیب جویان و اشاره کنندگان با چشم و ابرو اشاره کنند و سخنی گویند. خوارترین افراد نزد من عزیز است تا حق او را بستانم و نیرومند نزد من ناتوان است تا حق دیگران را از او بازگیرم. ما با تمام وجود به قضای الهی خشنود و در برابر فرمانش تسلیم هستیم.

**عدالت قضایی امیرالمؤمنین علیه السلام

نقل است که در زمان حکومت خلیفه دوم فردی نزد خلیفه از امام علی علیه السلام شکایت کرد. او امام را حاضر کرد و به او گفت: یا اباالحسن! دوشادوش مدعی بنشین. در این هنگام، آثار ناراحتی در چهره امام آشکار شد. عمر گفت: یا علی! از این که دوشادوش مدعی بنشینی، اکراه داری؟ امام علی علیه السلام فرمود: نه، ولی ناراحتی ام از این است که بین من و مدعی، مساوات را رعایت نکردی؛ زیرا مرا با گفتن کنیه ام، تکریم کردی؛ ولی او را این گونه گرامی نداشتی!

همدلی و همدردی با درماندگان و یآوری محرومان

در شیوه حکومت، سیاست مردمی و جانبداری از مظلومان و محرومان از اصول کلی زمامداری امیرمؤمنان(ع) بود. ایشان با همدلی و همدردی با مردم بر آن بود تا حق و عدالت را اجرا کند؛ زیرا با چنین سیاستی است که می توان مردم را در جایگاه کرامت و شرافت خودشان قرار داد. آن حضرت(ع) مردم را دوست داشت، مردم هم او را دوست داشتند. پیامبر گرامی اسلام(ص) به این ویژگی امام علی(ع) به عنوان یک عطای الهی اشاره کرده و فرموده است: یا علی، خدای متعال تو را چنین قرار داده که بینوایان را دوست بداری و آنان را به عنوان پیروان خویش بپسندی و آنان هم تو را پیشوایی و امامت بپسندند.

**سفره و خوراک

راوي مي گوید از حضرت صادق(ع) شنیدم که فرمود: حضرت امیرالمومنین در نوع غذا شبیه ترین افراد به پیامبر خدا(ص) بود. او خود نان و سرکه و روغن زیتون مي خورد و به مردم- مهمانان خود- نان و گوشت مي داد.

کار و تلاش

آن حضرت(ع) با توجه به موقعیت های زندگی کاری را انجام مي داد که نیاز جامعه بدان بود و امکانش برایش فراهم بود. ایشان به حکم قرآنی به آبادانی زمین مي پرداخت و کارش را بیهوده نمي دانست؛ چنانکه قرآن مي فرماید: ایحسب الانسان ان یترک سدي؛ آیا انسان گمان مي کند که رها شده است؟ در روایت است که امام علي(ع) هنگام شخم زدن زمین این آیه را مي خواند. حضرت امام صادق(ع) درباره کار و تلاش آن حضرت(ع) فرموده است: گاهی امیرالمومنین به سوي صحرا مي رفت و همراه خود باري از هسته خرما مي برد، وقتي سوال مي شد این چیست که به همراه داري؟ مي فرمود: هر دانه از اینها یک نخل است ان شاء... آنگاه مي رفت و همه آنها را مي کاشت و دانه اي از آنها را نمي خورد.

**ساده زیستی

آن حضرت(ع) با آن که درآمد خوبی از کار و تلاش خویش در زمین ها و نخلستان ها داشت، ولي همه آنها را در راه خدا انفاق مي کرد و خود بهره اي نمي برد.

اصول اخلاقي علي عليه السلام با دشمنان

رعایت اصول اخلاقي و انسانی در برابر دشمنان موضوعي است که امام علي(ع)، به آن اهتمام ویژه داشت، به گونه اي که حتي در برابر دشمنان در حال نبرد نیز از اخلاق اسلامي روي نگردانده است. امام (ع) در چند اصل مهم اخلاقي را به پیروانش سفارش مي کند:

1. پیش قدم نشدن در جنگ و نبرد با دشمن
2. نکشتن زخمي ها و مجروحان لشکر شکست خورده
3. جلوگیری نکردن از دست رسي دشمن به آب
4. آسیب نرساندن به غیر نظامیان
5. متعرض نشدن به زنان
6. پرده دري نکردن نسبت به مردان
7. بدون اجازه صاحب خانه، وارد منزل کسی نشدن و چیزی از اموال آنها برنداشتن.

**عبادت و طریق بندگی

امام به حکم آیه 56 سوره ذاریات فلسفه آفرینش انسان را عبادت و

عبودیت و بندگی دانسته و بر آن مسیر حرکت می کرد. حضرت صادق(ع) فرموده است: حضرت امیرالمومنین به هنگام وضو گرفتن اجازه نمی داد کسی برایش آب بریزد و می فرمود: دوست ندارم در نماز به درگاه خدا کسی را شریک قرار دهم. از نظر ایشان نماز، امانت الهی است که بندگان را به بندگی می رساند. برای همین بر آن اهتمام خاص داشت.

**نقش نگین انگشتری

نقش نگین انگشتری ایشان پیام های اساسی را به دیگران یادآور می شد. از این رو، توجه به این نقش ها به عنوان شعار زندگی هر مسلمانی اساسی و مهم است. عبد خیر می گوید: علی(ع) چهار انگشتر داشتند که به دست می کردند: یاقوتی برای نجابت و بزرگی- فرزانی- و فیروزه برای پیروزی و حدید چینی برای نیرومندی و عقیق را نیز برای محافظت. نقش نگین یاقوت: «لاله الاله الاله المک الحق المبین» و نقش فیروزه: «الله الملک الحق» و نقش حدید: «العزه ° لله جمیعا» و در نگین عقیق سه سطر نقش بسته بود: «ماشاءالله، لاقوه ° الله بالله، استغفرالله»

**فرزند صالح، روشنایی چشم

از نظر امام علی(ع) فرزند صالح همان چشم روشنی بشر است. از نظر آن حضرت(ع) فرزندان صالح، دیندار و مفید برای جامعه، مایه روشنی چشم والدین و ذخیره صالح برای آنان است و پس از مرگ پدر و مادر هم، خوبی های آنان سبب یاد خیر و طلب رحمت مردم برای پدر و مادرش می شود. تربیت دینی اولاد، از مهم ترین وظایف والدین است و ادب، برترین میراث آنان است. حضرت در این باره فرموده است: به خدا سوگند هیچ گاه از پروردگار خود فرزندان خوش سیما و نه فرزندان سر و قامت نخواستیم، بلکه فرزندان مطیع خداوند و ترسان از او خواسته ام تا هرگاه به فرزندم نگریستم و او را در حال اطاعت خدا دیدم، چشمانم روشن شود.

آنچه بیان شد تنها گوشه ای از جنبه های سبک زندگی امام علی(ع) بود و قطعا پرداختن به همه این جنبه ها نیاز به یک کتاب قطور خواهد داشت.

ادعیه و اعمال شب قدر

شب نوزدهم اول شبهای قدر است و شب قدر همان شبی است که در تمام سال شبی به خوبی و فضیلت آن نمی رسد و عمل در آن بهتر است از عمل در هزار ماه و در آن شب (شب قدر) تقدیر امور سال می شود و ملائکه و روح که اعظم ملائکه است در آن شب باذن پروردگار بزمین نازل می شوند و بخدمت امام زمان علیه السلام مشرف می شوند و آنچه برای هر

کس مقدر شده است بر امام علیه السلام عرض می کنند و اعمال شب قدر بر دو نوع است ، یکی آنکه در هر سه شب باید کرد و دیگر آنکه مخصوص است به هر شبی.

**اما اعمالی که در هر سه شب (شبهای قدر) مشترک است و باید انجام داد:

اول : غسل است (مقارن غروب آفتاب ، که بهتر است نماز شام را با غسل خواند)

دوم : دو رکعت نماز است که در هر رکعت بعد از حمد هفتمرتبه توحید بخواند و بعد از فراغ هفتاد مرتبه *اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ وَ اَتُوبُ اِلَيْهِ* و در روایتی است که از جای خود بر نخیزد تا حقتعالی او و پدر و مادرش را بیامرزد.

سوم : قرآن مجید را بگشاید و بگذارد در مقابل خود و بگوید :
اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْئَلُكَ بِكِتَابِكَ الْمُنْزَلِ وَمَا فِيْهِ اِسْمُكَ الْاَكْبَرُ ، اَسْمَاؤُكَ الْحُسْنٰى وَ يَخَافُ وَ يُرْجٰى اَنْ تَجْعَلَ لِيْ مِنْ عُمَّتِكَ مِنَ النَّارِ پس هر حاجت که دارد بخواند

چهارم : مصحف شریف را بگیرد و بر سر بگذارد و بگوید :
اَللّٰهُمَّ بِحَقِّ هٰذَا الْقُرْآنِ وَ بِحَقِّ مَنْ اَرْسَلْتَهُ بِهٖ وَ بِحَقِّ كُلِّ مُؤْمِنٍ مَّدَحْتَهُ فِيْهِ وَ بِحَقِّكَ عَلَيْهِمْ فَلَا اَحَدًا اَعْرِفُ بِِحَقِّكَ مِنْكَ

ده مرتبه بگوید: *بِكَ يَا اللّٰه* / ده مرتبه: *بِمُحَمَّدٍ* / ده مرتبه: *بِعَلِيٍّ* / ده مرتبه: *بِفَاطِمَةَ* / ده مرتبه: *بِالْحَسَنِ* / ده مرتبه: *بِالْحُسَيْنِ* / ده مرتبه: *بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ* / ده مرتبه: *بِجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ* / ده مرتبه: *بِمُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ* / ده مرتبه: *بِعَلِيٍّ بْنِ مُوسَى* / ده مرتبه: *بِمُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ* / ده مرتبه: *بِعَلِيٍّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ* / ده مرتبه: *بِالْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ* / ده مرتبه: *بِالْحُجَّةِ* . پس هر حاجتی داری طلب کن .

پنجم : زیارت امام حسین (ع) است؛ که در خیر است که چون شب قدر میشود منادی از آسمان هفتم ندا میکند که حق تعالی آمرزید هر کسی را که به زیارت قبر امام حسین (ع) آمده .

ششم : احیا داشتن این شبها است که در روایت آمده هر کس احیا کند شب قدر را گناهان او آمرزیده شود هر چند به عدد ستارگان آسمان و سنگینی کوهها و کیل دریاها باشد .

هفتم : صد رکعت نماز کند که فضیلت بسیار دارد ، و افضل آنست که در هر رکعت بعد از حمد ده مرتبه توحید بخواند .

هشتم : بخواند : اَللّٰهُمَّ - اِنِّىْ اَمْسَيْتُ لَكَ عَبْدًا دَاخِرًا لَا
اَمْلِكَ لِنَفْسِيْ وَ اَعْتَرِفُ ...

اعمال مخصوص شب نوزدهم

اول : صد مرتبه اَسْتَغْفِرُ اللّٰهَ رَبِّيْ وَ اَتُوْبُ اِلَيْهِ

دوم : صد مرتبه اَللّٰهُمَّ - الْعَن قَتْلَةَ اَمِيْرِ الْمُؤْمِنِيْنَ

سوم : بخواند يا ذَا الَّذِيْ كَانَ ...

چهارم : بخواند دعای اَللّٰهُمَّ - اجْعَلْ فِيمَا تَقْضِيْ وَ ...